

Posudek na magisterskou diplomovou práci z jazyka francouzského

Jana Ďoubalová

**KULTURNÍ DIMENZE ORIGINÁLU A JEJÍ PŘEVEDENÍ
PŘI SIMULTÁNNÍM TLUMOČENÍ DO MATEŘSKÉHO JAZYKA
A PŘI TLUMOČENÍ DO AKTIVNÍHO CIZÍHO JAZYKA**

UK FF ÚTRL Praha, leden 2007

Tématem diplomové práce Jany Ďoubalové, která má charakter teoreticko-empirické studie, jsou kulturní aspekty simultánního tlumočení (ST) ovlivňující převod institucionálních reálií mezi češtinou a francouzštinou. Cílem této práce bylo jednak určit vliv těchto kulturních aspektů na výběr tlumočnických strategií při převodu kulturně vázaných institucionálních pojmů a jednak použité strategie kvantitativně a kvalitativně analyzovat.

Diplomová práce má 122 stránek (+ přílohy i-ii a CD s nahrávkami originálních vystoupení a jejich tlumočení) a je rozdělena do dvou částí: teoretické a empirické. V první části diplomantka pojímá problematiku kultury v širších souvislostech z interdisciplinárního hlediska. Definuje a charakterizuje pojem kultura obecně, rozebírá jak vztahy mezi kulturou, jazykem a myšlením, tak i konkrétněji kulturní souvislosti Evropské unie, vlivy rozdílů kulturně-jazykových společenství při tlumočení pro EU a mezinárodní organizace obecně a multikulturní aspekty tlumočení při tlumočení do aktivního cizího jazyka (*retour* neboli ST do jazyka B), jakož i úlohu tlumočnicka jako zprostředkovatele této mezikulturní komunikace. Diplomantka se zaměřuje zejména na vliv kultury při převodu interinstitucionálních pojmů, které pro účely své práce samostatně analyzuje a třídí a následně přichází s vlastní klasifikací, která je podle nás velmi přínosná a užitečná. Na základě studia Newmarkova modelu překladatelských postupů, který se ukázal jako nejvhodnější pro převod kulturně vázaných institucionálních pojmů, se J. Ďoubalová pokusila o jeho aplikaci na proces tlumočení. Dále zpracovala – z hlediska převodu institucionálních pojmů – tlumočnické modely D. Gila a R. Jonese a abstrahovala z nich osm tlumočnických strategií vhodných pro převod institucionálních pojmů. Tyto postupy, které konfrontovala a propojila s překladatelskými postupy P. Newmarka, se jeví jako velice vhodné (kodifikovaný překlad, doslovný překlad, vynechání, úspornost reformulace, funkční ekvivalent, doplňující informace, kulturní ekvivalent a transference).

V teoretické části práce diplomantka prokázala, že velmi dobře prostudovala odbornou literaturu a že tuto problematiku, spojenou s pojmovým aparátem, definicemi a názory jednotlivých autorů zpracovala logicky, uceleně a kultivovaným jazykem.

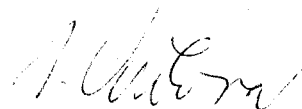
Na základě takto prostudovaných poznatků a teorií si Jana Ďoubalová v závěru stanoví pro empirickou část své diplomové práce hypotézu, že tlumočníci při ST do mateřštiny a aktivního cizího jazyka budou do určité míry používat odlišné strategie. Tyto strategie také nejdříve ve svém empirickém výzkumu sleduje a kvalitativně a kvantitativně analyzuje. U vnitřně diferencovaných strategií rovněž podrobněji zkoumá jejich jednotlivé podtypy. Empirický výzkum se pak v diplomové práci dělí na dvě části a je založen na metodě pozorování (autentické projevy z plenárních zasedání Evropského parlamentu včetně jejich tlumočení: červen 2005, duben-prosinec 2006). Na tomto místě bych chtěla vyzdvihnout rozsah zpracovaného materiálu (projevy z 55 zasedání během plenárních zasedání v průběhu 8 měsíců) v celkové délce 71 minut (deset projevů v češtině tlumočených do francouzštiny českými tlumočníky a šest projevů ve francouzštině tlumočených do češtiny. Délka obou

výchozích souborů projevů je srovnatelná (35x36 minut). Diplomantka musela veškeré projevy pozorně naposlouchat a přepsat do písemné podoby. Celkově získala 328 relevantních vzorků ve francouzštině a v češtině (166 x 162 vzorků). V první části prováděla diplomantka kvalitativní i kvantitativní vyhodnocení strategií použitých tlumočnicků při převodu institucionálních pojmů a na tomto základě pak ve druhé části srovnávala četnost použitých strategií při tlumočení do mateřštiny a při pilotáži do aktivního cizího jazyka. Konstatovala rozdíly ve frekvenci výskytu, které však vycházely ze specifík samotného procesu tlumočení, byly způsobeny odlišným využíváním procesní kapacity, nikoli kulturními rozdíly mezi účastníky komunikace. Nepotvrzení hypotézy vysvětluje diplomantka kulturní jednotností účastníků analyzovaných komunikačních aktů a jejich dobrou znalostí problematiky Evropské unie. Vyjadřuje zároveň své přesvědčení, že v kulturně diferencovaném kontextu by se vliv kulturních faktorů na tlumočnické strategie projevil výrazněji.

K obsahové stránce diplomové práce nemám žádné připomínky, k formální stránce mám pouze několik drobných poznámek, které může autorka snadno napravit: překlepy či vynechávky (např. s. 2, s.44, 57, s.75 – chybí české řešení u 6F, s.92 – přehozen originál a tlumočení F1, s. 94 předložka navíc, s. 95 překlep, s.96 –chybí poznámka pod čarou 2, na kterou je odkaz v textu atd. – viz opravy přímo v DP).

Práce Jany Ďoubalové splňuje všechny náležitosti magisterské diplomové práce a je jasně, srozumitelně, poctivě napsaná. Způsobem zpracování dané problematiky diplomantka prokázala, že velmi dobře zvládla veškerou odbornou literaturu, že s prostudovanou literaturou a empirickým materiálem dovede výborně pracovat a je schopna jednotlivé úvahy, názory a poznatky velmi dobře utřídit, předložit a systematizovat. V této souvislosti oceňuji rozsáhlou bibliografii uvedenou v závěru diplomové práce.

Diplomovou práci **Jany Ďoubalové** považuji za velmi zdařilou, doporučuji ji k obhajobě a hodnotím ji stupněm **výborně**. O definitivní klasifikaci rozhodne vlastní průběh obhajoby.

Doc.PhDr. Ivana Čeňková, CSc.

Praha 15.01.2007